

El destí de Blair

Josep Ramoneda

Tot fa pensar que Tony Blair ha entrat en temps de descompte. I que, com va passar amb Margaret Thatcher, seran els propis companys laboristes els que el faran fora i els que decidiran el moment de la seva sortida.

La seva primera derrota parlamentària és el primer pas. A partir d'ara els conflictes entre el primer ministre i el seu grup parlamentari aniran en augment. I així, pas a pas, arribarem fins al desenllaç. Els laboristes ho tenen fàcil perquè el recanvi està preparat: Gordon Brown. El que ja no està tan clar és que la vanitat de Blair –ferida per la revolta del seus– li permeti presentar la seva sortida com un final pactat. Aquest home és dels que els agrada morir matant, convençuts que després d'ells només pot haver-hi el caos.

El primer ensurt ha tingut com a motiu la lluita antiterrorista. Un dels punts febles de Tony Blair. Va ficar el seu partit a contracor a la guerra. I ara que s'ha provat que els arguments per fer-ho eren falsos, els parlamentaris laboristes han decidit començar a fer gestos de distanciament. I Tony Blair els ho ha posat fàcil: ha volgut fer anar el país per la sempre perillosa via del retall de llibertats en nom de la seguretat. Cap país té una tradició liberal tan profunda com Anglaterra. La disciplina de partit és una malaltia molt estesa i els laboristes han acceptat molts dels enduriments legislatius de Blair. Però Blair ha anat massa enllà. I ha perdut. Malgrat tot això, només és un començament. No sé si Blair n'és conscient, perquè els governants perden fàcilment el sentit de la realitat, però allà on se la juga de veritat és en el debat sobre la sanitat i l'ensenyament. Blair, home de pinyó fix que quan li agafa una dèria ideològica no la deixa, està decidit a dur a terme una àmplia privatització de dos serveis tan bàsics com l'educació i la salut. I aquí els diputats laboristes es quadraran.

El sistema electoral majoritari per circumscripció que tenen els anglesos té la dificultat de ser poc representatiu: una victòria global curta, si és ben repartida geogràficament, pot donar una majoria més que absoluta. Però té l'avantatge que cada parlamentari es juga el seu escó en relació directa amb el seu electorat, i que, per tant, s'ha de treballar permanentment el districte, per la qual cosa té molta relació amb la gent. Això li permet detectar molt abans que el govern, sovint aïllat en els alts despatxos del poder, els moviments d'opinió. I ara els diputats saben que les mentides de l'Iraq han fet molt de mal (per això comencen a desmarcar-se'n amb el vot contra determinades mesures de seguretat) i saben també que la gent desconfia molt de la panacea privatitzadora que sempre esgrimeix el primer ministre. I desconfia amb motiu: els ciutadans han vist el desastre en què s'han convertit els

trens i el metro des que es va tenir la brillant idea de posar-los en mans del capital privat. L'orgull nacional dels trens que sempre arribaven a l'hora s'ha convertit en una vergonya col·lectiva. I no estan disposats a córrer riscos d'aquesta mena en una cosa tan sagrada com la salut.

Els diputats ho saben. Blair, no. O, si ho sap, continua pensant que ell és capaç de fer canviar l'opinió pública com va aconseguir amb la guerra de l'Iraq. Però les mentides són massa recents perquè la gent el segueixi. I la seva percepció de la realitat sembla haver perdut molt des que va emprendre la fugida endavant de la segona guerra de l'Iraq. Blair, fidel a la reducció del paper de l'estat al de policia, com sembla marcar la ideologia hegemònica, s'ha cregut que l'atemptat del juliol li donava llicència per llançar-se pel pendent de convertir les lleis d'excepció en norma, i s'ha trobat que la gent no el segueix. Perquè la gent ja no el creu quan diu que el terrorisme és el problema principal que té el món. Blair, incapaç d'assumir la seva derrota, diu que el Parlament està "desconnectat de la realitat". Els seus parlamentaris pensen, al contrari, que el desconnectat és ell, que no ha paït que la guerra de l'Iraq l'hagi fet passar per un mentider.

Hi ha tres tipus de líders: els que porten el carisma posat, els que els explota el carisma quan han pujat a la trona, i els que no el tindran mai. Blair és dels primers. I per això mai se'l pot donar per acabat del tot. La seva capacitat de transmetre passió continua existint, i la seva voluntat de poder no té límit. Però les mentides han erosionat molt la seva capacitat de convicció. I, quan això passa, acostuma a ser irreversible. Perquè, en el fons, el capital principal que un polític té és la confiança. I quan la desconfiança s'imposa, el recorregut s'escurça.

Blair viu en la mobilització permanent. Mai no en té prou. Sempre està proposant nous horitzons. I aquest tipus de lideratge actiu encara necessita més la confiança. La gent et seguirà si et creu. I Blair, atrapat per la incondicionalitat amb els Estats Units, ha acabat fallant allà on se l'esperava: en la creació d'una esquerra moderna i renovada. Semblava que la tercera via era això. Però Blair va canviar les agulles. I el tren va deixar la tercera via per ficar-se a la primera. Ara els seus diputats volen variar el trajecte. I ja no confien en el maquinista. Ho veurem les pròximes setmanes en un animat Parlament britànic. De moment, Gordon Brown ja està a punt per fer de John Major. El destí de Blair s'haurà assemblet molt al de la Thatcher, que tant el va inspirar. Els dos hauran mort del mateix mal: continuar creient-se infal·libles i imbatibles quan ja havien perdut la connexió amb la realitat. Als dos, els seus diputats els van treure del somni.

Tony Blair.